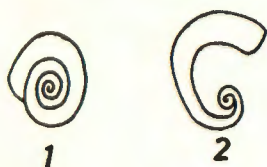

ABERANTNI PLANORBIS U DONJEM PANONU
MARIJAGORIČKIH BRDA

S 1 sl. u tekstu

Na istočnom obronku Škribula brega (SE od Marija-Gorice) u žučkastim laporima donjeg panona (Croatica slojevi) nađeni su tipični fosili »bijelih lapora«: *Radix croatica* (Gorj. Kramb.), *Gyraulus praeponticus* (Gorj. Kramb.), *Limnocardium praeponticum* (Gorj. Kramb.), *Congeria* sp., riblje koštice i borova iglica. Neki primjerci su razmjerno veliki npr. *Gyraulus* i *Limnocardium*. Najzanimljiviji je jedan primjerak vrste planorbisa *Gyraulus* (*Gyraulus*) cf. *praeponticus* (Gorj. Kramb.), koji ima odmotanu zavojnicu. Veliki i aberantni oblici upućuju na gornji dio »croatica« naslaga.

Sl. 1. Savijeni i odvijeni *Planorbis* istog nalazišta.

Abb. 1. Eingerollter und entrollter *Planorbis* aus derselben Fundstelle.

1. *Gyraulus* (*Gyraulus*) *praeponticus* (Gorjanović-Kramberger) 1/1
2. *Gyraulus* (*Gyraulus*) cf. *praeponticus* (Gorjanović-Kramberger) 1/1

Unutarnja dva zavoja savijena su evolutno. Posljednji zavoj je odvijen, a zavojnica se veoma širi. Predzadnji zavoj je širok 1,5 mm, a zadnji na kraju 3,5 mm. Razmotani dio strši daleko od sredine. Čini se da je puž bio uvijen u jednoj ravnini. Na njemu se vide linije priraštaja.

A. Papp (1962, str. 203–206) spominje odmotavanje sarmatskog *gyraulusa* iz faune Steinheima. U njegovoj fauni bilo je različito razmotanih primjeraka, a naš se može usporediti s njegovim ekstremno razmotanima (Papp, str. 205, crtež 8, 9 i 10). Primjećuje se da je prva

polovica zadnjeg zavoja jače odvijena nego druga polovica, što se vidi i na našem primjerku. I u populaciji koju je istražio P a p p, aberantne forme se pojavljuju pojedinačno uz normalne oblike kao i u našoj fauni.

Za pomoć zahvaljujem profesoricu V. K o c h a n s k y - D e v i d é.

Primijeno 14. 11. 1966.

Geološko-paleontološki zavod
Prirodosl. matem. fakultet,
Sveučilište Zagreb, Soc. rev. 8

LITERATURA

P a p p, A. (1962): Die systematische Stellung von *Orygoceras Brusina* und aberrante Formen von *Gyraulus* aus dem Steinheimer Becken. Arch. Molluskenk. 91, Nr. 4/6, 203-206. Frankfurt a/M.

Z. JURISIC

ABERRANTER PLANORBIS IM UNTEREN PANNON DES HÜGELLANDES VON MARIJA-GORICA

Am Škribula Berg wurde neben der typischen Fauna der unterpannonischen Croatica-Schichten ein Exemplar des *Gyraulus* (*Gyraulus*) cf. *praeponticus* (G o r j. - K r a m b.) mit entrollter letzter Windung gefunden. Er wurde mit den entrollten *Planorbis*-Formen von Steinheim verglichen und als extrem aberranter Typus festgestellt.

Angenommen am 14. November 1966.

Geologisch-paläontologisches Institut,
Naturwiss.-mathem. Fakultät,
Universität Zagreb, Socialist. revol. 8